

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De vitio Gulæ atque eius gradibus. Cap. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Cassian.
ibid.

Nec putandum hac vnus vitij delendi cura, nos erga aliorum ictus & tela incautos inueniri: quia, vt idem sanctus pater ait, & ipso experimento didicimus, impossibile est quenquam diligenter vni vitio resistere, quin etiam generali quodam horrore, & mentis suae custodia, aliorum etiam insultus non fugiat, aliorum tela non timeat. In cuiuslibet autem vitij impugnatione à facilibus incipe, & ad maiora & difficiliora procede. Ad quod non modicum valet simile Anselmi, vt sicut arborem proceram succidens, prius in circuitu arbutta curat excindere, ne sibi arborem succidenti possint obesse: ita prius faciliora vitij sunt extirpanda, vt ad difficiliora & robustiora progrediamur.

Ansel. li.
de simi-
lit. c. 145.

IX.

In omnibus, quae cogitaueris, quae ore protuleris, & quae opere ipso praestiteris, eam moderatam, & prudentem attentionem custodi, quam supra ad leuiorum peccatorum fugam necessariam esse protulimus. Cum enim tantum sit boni malique discrimen, & Dominus nobis lucem ad boni & mali notionem impenderit, non poterit homo ex desiderio placendi Deo, in omnibus circumspecte & attentè procedere, quin videat in multis quid vitiosum sit, & à ratione deuiet; quid etiam studiosum; & ab omni vitio ac labe declinet. Haec autem aduertens assuescet, studiosè & circumspectè se gerere, & ipso studio bene operandi virtutes promouebit, & vitia magis ac magis extenuabit, quo vsque ea omnino subuertat, & passiones animae vitii liberat, & virtutibus decoratas, non multum ex fomite aduersus Dei legem insurgentes relinquat.

Hoc eodē
lib. 1. par.
c. 18.

X.

Non tantum oratione, desideriis, fuga occasionum, vili occupatione, & circumspecta attentione, contrariis actibus, & celeri resistentia aduersus vitia te protege, sed ea aliis etiam quibuscunque bonis operibus semper expugna. Quae oblata Domino, vt nos à vitiorum seruitute liberet, victoriam vitiorum, ac virtutum acquisitionem, impetrant. Aduersus superbiam (vt exemplo aliquo vtamur) bellum geris? Orationes ergo tuas, quotidianam psalmodiam, missae sacrificium, ieiunia, vigiliis, cilicia, flagella, ministerij occupationem, corporales labores, & quicquid aliud bonum inciderit, Deo humiliter offeras, & ea, expressa intentione facito, vt in te Dominus superbiam comprimat, & virtutem humilitatis infundat. Ista namque opera ex hac intentione Domino maiestatis oblata, diuinam eius misericordiam insecunt, vt clamantem audiat, & tot modis pro superbiae extinctione laborantem aspiciat, & sui cordis illi desideria concedat. Hoc genus demoniorum, (dixit aeterna veritas,) non eicitur nisi in oratione, & ieiunio,] quo vitia signata sunt, quae debent assiduis orationibus pelli, & bonis operibus ad ea delenda suscepris extirpari.

Mar. 9.
28.

XI.

Si aliquando à te vitia prostrata atque expugnata conspexeris, Domini beneficium agnosce; pro eo immensas gratias age; neque Dei in te vincens victoriam superbe tibi attribuas, neque de extinctione inimicorum tuorum ac de assequitione virtutum praesumptuosè gloriaris. Ne dicas in corde tuo (vt nunc Spiritus ipse sanctus in Deuteronomio te doceat) cum deleuerit eos Dominus (eos scilicet vitiorum cuneos) in conspectu tuo: Propter iustitiam meam introduxit me Dominus, vt terram hanc possiderem, cum propter impietatem suam ista delata sint nationes.] Opus ergo Dei, quod ipse in conspectu tuo fecit, & te eius abundantissima gratiae tantillum cooperante patrauit, nullo modo tibi arroges, sed magis illi, cuius est opus, non sine grati animi significatione concede. Nec putes te vitiorum

Deut. 9.
4.

A deletionem ex iustitia meruisse, quoniam ipsorum extinctio misericordia Dei fuit, te liberantis, & in terra cordis tui possessionem inducentis; iustitia autem comparatione vitiorum, quae miseram gentem templum Domini, id est, cor tuum, occupantem extinxit. Si hanc tibi victoriam adscripseris, & Dominum eius autorem ignoraueris, iterum victi hostes, eo permittente confluent. Cum ceciderit inimicus tuus, ait Salomon, ne gaudeas, & in ruina eius ne exulter cor tuum: ne forte videat Dominus, & displiceat ei, & auferat ab eo iram suam.] Ne scilicet superbe gaudeas in casu vitiorum, & in parta de illis victoria ne imprudenter exultes: displicebit enim Domino praesumptuosa exultatio, & quasi vitio placabitur, dum illud pullulare, & vires aggregare permiserit. Ne itaque ob victoriam & pacem in superbiam efferaris, sed modestior effectus, Dominum tui amatorem & vitiorum destructorem agnosce.

Prov. 24.
17.

XII.

Denique si vitium aliquod perfectè non viceris, illudque te deiiciens & saepe feriens animaduertaris, ne despondeas animum, nec ab eius impugnatione cesses; quia si humiliter ac constanter perseueraueris, tandem victoriam assequeris. Aut saltem si Dominus leues in te casus adhuc permiserit, id ad tuam humilitatem & patientiam faciet, & vt perfectius non in tua iustitia, sed in sua misericordia confidas. Scit enim ipse, qui summè bonus est, ex nostris casibus profectus etiam nostros facere, & ex malis bona maioris alicuius virtutis elicere. Ac proinde casus & defectus tuos in abyssum eius misericordiae proiice, & te miserum esse, vt ille magis misericors appareat, aequanimiter sustine.

C

D

Haec sunt remedia generalia vitiorum, nunc ad magis specialia transeamus. In hac autem tractatione non tam nos, vitiorum vituperatores, quam naturae eorum exploratores exhibebimus. Qui, vt supra diximus, & cuiusque vitij ex octo praedictis primò naturam & actus aperiemus; deinde verò more medicorum congrua & apta remedia breuiter assignabimus: quae, gratia Dei faciente, & humanis conatibus fauente, mentisque torporem excitante, eam sanent, vitia deleant, & nos paratos ad virtutes suscipiendas efficiant. Ordinem autem Cassiani seruare intendimus, vt scilicet à crassioribus vitii, & quae primò à viro spiritali proterenda sunt, inchoemus, & ex illis ad subtiliora & difficiliora tractanda procedamus.

De vitio Gulae, atque eius gradibus.

CAPVT III.

VLA, vt diuus Thomas Aquinas ait, est appetitus inordinatus cibi & potus. Non quidem ille appetitus naturalis ad vires pertinens animae vegetabilis, quo naturaliter esurimus & sitimus, cum ob consumptionem prioris alimenti, nouo cibo & potu indigemus. Hic enim naturalis cum sit, & aculeo necessitatis excitatus, & minimè rationi subiectus, non potest ad vitium nec virtutem pertinere. Sed appetitus sensitius ad vim concupiscibilem spectans, quo etiam cibum, & potum appetimus, si à mensura rationis deuiet, vitio ac immoderationi subicitur. Hic itaque cum inordinatè cibum & potum appetit secundum aliquem modum eorum, quos statim dicemus, vitiosus est: & habitus ille, quo ad inordinatam cibi potusque sumptionem inclinatur, vitium gulae ad intemperantiam pertinens dicitur. Quod

D. Thom.
2. 2. q. 148.
art. 1.

cibum

cibum, & potum corporis necessitatem excedentem, appetit, non quia homo talem cibi, aut potus quantitatem, aut qualitatem necessariam existimat: hoc enim, non tam gula, quam imperitia & ignorantia vitium erit, quod inutile est necessarium putantis, sed quia ea praeter ordinem sumpta, suum gustum palatumque delectat. Et ideo sententia est Nili Abbatis: Quod gula voluptatem pro fine propositam habet. Quod vitium prohibuit Dominus, dicens: Attendite vobis, ne forte grauentur corda vestra in crapula, & ebrietate, & curis huius vitae. Eiusque meminit Paulus: Sicut in die, inquit, honeste ambulamus, non in comestationibus & ebrietatibus. Ac postea: Et carnis curam ne feceritis in desiderijs. Et merito quidem gula prohibita est, quae & corpori, & animae nocet, & tempus orationi, lectioni, & sanctis laboribus debitum, ciborum digestionem, & vini concoctioni surripit. Quotidiano enim experimento probatur, inquit Leo Papa, potus satietate aciem mentis obtundi, ciborum nimietate vigorem cordis hebetari, ita ut delectatio edendi, etiam corporum contraria sit salutem, nisi ratio temperantiae obstitat illecebrae, & quod futurum est oneri, subtrahat voluptati. Gulosi illa Domini maledictione feriuntur, qua serpenti dictum est: Super pectus tuum gradieris, & terram comedes omnibus diebus vitae tuae. Qui enim sunt, ait Ambrosius, qui in vtero suo ambulant, nisi qui ventri & gulae viuunt: quorum Deus venter est, & gloria in pudendis eorum, qui terrena sapiunt, & cibo onerati ad terrena curantur? Qui non bestiae sed homines conditi sumus, statura recti, & luminibus in caelum elati, nequaquam tam vilibus curis ciborum & ventris onerati, generis nostri nobilitatem inquinemus.

Gulae species variae a patribus assignantur. Dorotheus enim duarum tantum fecit mentionem, quarum altera homo ad dulcia, & gustui suavia trahitur: altera, usque ad satietatem ciborum quorumcunque nimietate distenditur. Ioannes Cassianus, & Hugo Victorinus, tres species assignant, ex ciborum quantitate, qualitate, & refectiois tempore resultantes. Ille sic ait: Gastrimargiae genera sunt tria. Primum, quod ad refectioem perurgeret monachum ante horam statutam ac legitimam, festinare. Secundum, quod expletionem ventris, & quarumlibet escarum voracitate laetatur. Tertium, quod accuratiores & delicatissimos desiderat cibos. Hic vero sic: Tria sunt in cibo consideranda, id est, quid, & quando, & quantum comedamus: scilicet cibi species, hora, & mensura; ne illicitum, aut extra horam, aut ultra mensuram aliquid sumamus. Isidorus species gulae quatuor existimat. Nam quatuor sunt, inquit, genera distinctionum in gula appetituum est, quid, quando, quantum, & quomodo appetatur. Quid, ad rem ipsam pertinet, quae appetitur. Quando, si ante legitimum tempus quid appetatur. Quantum vero, ad immoderationem refertur. Quomodo, ad impatientiam festinationis adscribitur. At Gregorius ista genera usque ad numerum quinarium extendit, cuius haec sunt verba: Sciendum est quia quinque modis gula vitium tentat: Aliquando namque indigentiae tempora praevenerit: aliquando vero tempus non praevenerit, sed cibos lautiores quaerit: aliquando, quaelibet sumenda sunt, preparari accuratius expetitur: aliquando autem & qualitate ciborum, & temporum congruit, sed in ipsa quantitate sumendi mensuram moderatae refectiois excedit. Nonnunquam vero & abiectus est quod desiderat, & tamen ipso actu immensi desiderij deterius peccat. Iure profecto hanc partem gulae distinctionem sequimur, quam &

A Thomas probavit, & ratio ab eo adducta satis aperte confirmat. Omnis enim inordinatio gulae, ex duobus, scilicet ex ipso cibo assumpto, & ex eius acceptione, consideranda est. In cibo tria sunt, quae possunt rationis metas praeterire. Vnum est substantia cibi, si lautior & pretiosior cibis quaeratur, quam status noster aut necessitas fert. Alterum, qualitas cibi, si exquiratur preparationis excessus. Tertium, quantitas, si ultra mensuram ingeratur. In acceptione vero cibi duo sunt, quae rationi dissonant, aut tempus, aut modus sumendi, quae omnia, quinque genera voracitatis ac ebrietatis efficiunt. Sed nos in linguis istis generibus habemus aliquid, quod dicamus. Peccant quidem illi, & in via spiritus valde errant & imperfecte se gerunt, qui horam consuetam comedendi praevenerunt. Quo peccato notatus est Ionathas, cum insequens Philistaeos, ausus est ex mellis fauo comedere. Hic enim eo quod tempore laborandi & praeliandi gustavit, eam durissimam patris sententiam audiuit: Haec faciat mihi Deus, & haec addat, quia morte morieris Ionathas. Eodem vulneratus est Propheta ille, qui adversus praecipuum Domini, antequam exiret ex loco, ipso Domino inuito, cibum accepit, quem invenit leo in via, & occidit eum: & sine dubio leo illum non occidisset, nisi prius gula immanior bestia vulnerasset. Et eodem sane vitio non pauci spirituales viri sordere noscuntur.

Primo illi, qui aut senium, aut imbecillitatem praetendentes, ante consuetam congregationis horam, volunt sibi prandium sine necessitate ministrari, quo & Praelatos, & ministros onerant, & fructu laboris vnius horae, aut dimidia, qua sicut alij laborare possent, semet ipsos euacuant. Sed quae, rogo, religio, inquit Bonaventura, quae paupertas, si mox ut esuris, mox ut sitis, volita pares, facies appetitum, nec eum usque ad statutam horam scias compescere? Hi si se pauperes scirent, quibus victus ex misericordia datur, non ex iustitia debetur, scirent etiam non praeveterere ordinem disciplinae, & paulisper communem horam expectare. Si vim aliquam sibi metipsis facerent, & suas vires experirentur, quas citra dubium ad prandium tantisper differendum habent, non tam facile se merito communis obedientiae, & sanctae lectionis, quae in mensa conventu ali personat, utilitate priuarent.

D Deinde illi imperfecte se gerunt, qui mane comedunt, imò & nonnunquam sacrum praevenerunt, quod nisi ieiunii celebrare non possent, ut ientaculum tempestive accipiant, nec ista indulgentia contenti, etiam merendam post prandium, & ante cenam parant, ut non iam bis in die, sicut consuetudo fert, sed quater ventrem impleant, & altiores mentis functiones impediunt. Non advertunt, quod, sicut idem Sanctus doctor ait, ultra duas vices in die, puerorum, seu pecudum more comedere, potum extraordinarie frequentare, religionis temperantiam, & decorem evidenter offendit.

Sed quid dicam de illis, qui pro diebus solennioribus opipara ientacula sibi, aut in cenobio, aut in domo alicuius secularis, (quod peius est) parari faciunt, ut ante solennia officia, & factam concionem cum amicis comessentur? Haecne est puritas ad festi celebrationem apta? Haec spiritualis preparatio ad nova Dei beneficia promerenda? Haec singularis cura vacandi diuinis, ut novus feruor adsit, & nova ac insolita lux illis affulgeat? Certè omnis natio Iudaeorum, ut Iosephus indicat, quo tempore Domino serviebat, diebus solennibus usque ad horam sextam, id est, mediam diem, nihil omnino gustabat. Et Petrus Apostolos Spiritu sancto plenos, ex eo probat

D. Tho. 2. 9. 148 art. 4.
1. Reg. 14. 44.
3. Reg. 13. 24.
Bonau. in specul. 2. p. principali. c. 2.
Bonau. ibid.
Ioseph. in vita sua. Act. 2. nu. 15.

Luca. 21. 34.
Rom. 13. 13.
Leo. ser. 8. de ieiunio de cimi mē.
Genes. 3. 14. Amb. lib. de paraclitico. c. 1. sim. Philipp. 3. 19.
Dorotheus doctrina. 15.
Cassian. lib. 5.
Hugo li. 1. de clau. suo ant. ma. c. 6.
Isid. li. 2. sent. c. 42.
Greg. 30. Mor. cap. 17.

ebrios non esse, quod tunc esset hora diei tertia. At homines Deo consecrati nunc nec horam sextam, imò nec tertiam ad comedendum expectant, sed satis mane, & in diebus solennibus comedunt, ut se ostendant nec hominibus antiquæ legis æquales, nec Apostolorum sectatores. Ista omnia vita spiritualis horret, & cultores suos in his diebus sacratoribus diuino cultui ieiunos, & meditando, & puros assistere iubet. Quin & ipsos communiter vsque ad communem refectioem horam cibis abstinere facit, & frugali prandio, ac moderatissima cœna eorum necessitati satisfacit. Scit enim in his, qui corpore non laborant, sed aut studiis litterarum, aut ministeriis Ecclesiasticis distinentur, ientacula non ex necessitate, sed ex gula, & animi tepiditate prodire.

Iam videas alios, qui non tantum quater, sed sæpius, si occasio sese offerat, aliquid edunt, & in horto poma, cum illum adeunt animi laxandi gratia, sine villo rubore ori admouent, & in cella dum otiantur, quæ similia habent custodita præsumunt. At certum est istos non se monachis antiquis æquare, quos si non assequi, saltem imitari deberent. De illis quippe Cassianus hæc ait: Antequam, vel postquam legitimam communemque refectioem percipiat, summa cautione seruatur, ne extra mensam quicquam cibi penitus ori suo quicquam indulgere præsumat: ut incedentibus per hortos, & pomaria, cum passim obiciant se pectoribus transeuntium, verum etiam strata per terram conculcanda pedibus offerant, atque ad colligendum parata, facile ad consensum concupiscentiæ illicere valeant intuentes, & opportunitate, vel copia, quamuis districtos, atque abstinentissimos, ad sui desiderium prouocare, sacrilegum ducatur non modò quicquam ex his degustare, verum etiam manu contingere.]

Qui autem in hoc gradu sædius peccant, illi sunt, qui furtiuè in cella cibos & vina, quæ deuorent, abscondita habent, & inscio aut reluctante Prælo, sæpius se ingurgitare non timent. In quorum ingluuiem acerrimè Basilus inuehitur, cuius verba non grauior exscribere. Sic ait: Etenim multos ego animaduerti sæpe, qui cum alterius cuiusvis generis vitii laborarent, ad sanitatem tamen redierint postea: qui autem hoc morbo tenerentur; ut aut in occulto esitare eos delectaret, aut ventris ingluuie duci se sinerent, neminem ex omnibus vidi vnquam, qui conualuerit. Nam aut à continentia cultorum vitæ se societate penitus abruperant, se seque capitalibus vitæ huius illecebris dederunt: aut dum inter eos occultare se studuerunt, voluptatibus addicti, duce diabolo stipendia meruere. Nam qui istiusmodi sunt, ij mendaces sunt, ad iusiurandum parati, periuriosi, litigiosi, pertinaces, clamosi, & qui saturi edisse se pertinacissimè pernegent: illiberales, qui victu delicato apprimè gaudeant, queruli, aliorum curiosi exploratores, tenebriones, torius honestæ vitæ de industria inimici, qui ut gulæ libidinem obtendant, innumerabilibus se aliis vitiis inuoluunt, qui cum, habitu quidem inter saluos esse videantur, rebus ipsis inter perditos numerandi sunt. Hæc omnia Basilus, quæ satis profectò validè horum imperfectionem obiurgant. Quæ ergo in hoc primo gulæ gradu notauimus, à vitis spiritualibus omnino reicienda sunt, & extra communes refectioes nullo modo comedendum. Eodem namque studio istæ sunt mētis amputandæ lasciuiæ, ut Cassianus ait, quo meretricationis vitium descendum: quia hæc maiora voluptatis vitia vocant, & appetitum rerum peiorum accendunt.

In secundo gradu huius vitij, qui scilicet hora

A consueta cibos communes fastidit, & lautiores quærit, non pauci delinquant, populum Israeliticum imitantes, qui spreto manna omnibus in communi proposito, carnes, suo videri, lautiores concupiuit. Vulgus promiscuum, ait, quod ascenderat cum eis, flagrauit desiderio sedens & flens, iunctis sibi pariter filiis Israel, & ait: Quis dabit nobis ad vescendum carnes? Omirabilem sacrarum litterarum profunditatem! Vulgus, nempe seruatorum Ægyptiorum, qui cum Israelitis exierant, primò clamat, & flet, & carnes poscit, & deinde sibi veros Israelitas in eodem desiderio coniungit! Itaque prorsus in cœtibus religiosi imperfecti, qui solo corpore sæculum deseruerunt, cibos delicatioris incipiunt petere, & prauo cupiditatis exemplo alios districtius & religiosius viuentes, eadem esculenta docent quærere, ut qui primi parentis errorem sequuntur, inobedienciæ quoque pœna mulerentur. Ille namque cibus à Domino sibi concessis in vniuersum reiectis, pomum, quod suauius & delicatius esset, ex ore mulieris accepit, concupiuit, & dans concupiscentiæ manus, comedit, & propter vnam buccellam, innocentiam & regnum amisit. Similes illi sunt, qui in paradiso, id est, in religioso statu, congrua alimenta, & pauperibus apta contemnunt, suauiora autem & pretiosiora concupiscunt.

Hi verò qui sunt? Illi quidem, qui in communi religiosorum triclinio, veteris abstinentiæ vsu consecrato lautiores cibos mensis nobilium, & delicatissimorum secularium inferri solitos, sibi ministrari præcipiunt. At opus est nobis huiusmodi alimentorum genus, inquirunt, vel quia nobiles sumus, & similibus cibis educati, vel quia infirmi & debiles, & imbecillitas nostra crassiora alimenta non sustinet: vel quia alios cum spiritualibus & perfectis viris computatos similia comeditisse legimus: vel denique, quia in his mensuram abstinentiæ non excedentes, nosmetipsos cohæbemus. Ecce lepidas excusationes, quibus gula se contegit, & laxitas in viuendo defendit. Nobilis es? Fateor, sed familiam nobilem, & diuitias sæculi contempsisti, non, ut more nobilium, sed more religiosorum, viueres, & non pœnas peccatorum, sed præmia sanctorum comparates. Quare obliuisceris professionis tuæ, & in domum pœnitentiæ delicias inuehis, & quæ propter Deum deseruisti, resumis? Eadem profectò ratione, quòd nobilis es, posses ex serico habitu religiosum gèitare, & te, ut antea, auro & gemmis ornare, purpura & bysso operire. Quòd si hæc à statu religioso discrepant, quare illi cibi delicati conueniant?

Infirmitas es? Sed in communi loco ægrotorum mane, & in lecto decumbe, & perinde atque vnus ex aliis, moderatam & tuo statui congruentem indulgentiam assume. At non est, inquis, tam grauis infirmitas, quæ me vegetorum laboribus eximat, & ab aliorum conuictu repellat. Quare igitur tuas imaginationes non reiecis? Aut si imaginationes non sunt, quare modicam inualetudinem non dissimulas? Quare religiosam obseruantiam tuam commoditati non præfers? Sed imbecillitas crescet, & ex parua magna fiet, si non ei ciborum lauticia mederèris? Falsum est hoc, & vanum ipsa experientia comprobatur: nam nec communes cibi per se insalubres sunt, & tantillum casei, aut alterius cuiusvis cibi, comestum omnino nihil officit. Vidimus etiam aliquos, his deliciis ac luxibus repudiatis, cõmunialiorum cibo, aut salutem comparasse, aut saltem melius habuisse. Aut demus te non nihil detrimenti carni tuæ per communes cibos afferre; an nescis, quia huic modico detrimento præponenda est animæ salus,

profectus

Cassian.
lib. 4. de
institur.
c. 18.

Basil. ser.
de abdic.
rerù post
med.

Cassian.
lib. 5. de
Gastri-
mar. cap.
20.

Numer.
11.4.

Gen. 3. 6.

Bern. ser.
30. in
Cant.

profectus spiritus, obseruantia regularis? Audi quid Bernardus dicat ad quosdam hac persuasione deceptos: Quid hic vos dicitis, obseruatores ciborum, morum neglectores? Hippocrates, & sequaces eius docent animas saluas facere in hoc mundo; Christus, & eius discipuli, perdere. Quemnam vos è duobus sequi magistrum eligitis? At manifestum se facit, qui sic disputat: Hoc oculis, hoc capiti; & illud pectori, vel stomacho nocet. Profecto vnusquisque quod à suo magistro didicit, hoc in medium profert. Num in Euangelio legisti has differentias, aut in Prophetis, aut in litteris Apostolorum? Caro & sanguis pro certo reuelauit tibi hanc sapientiam, non Spiritus Patris. Est enim carnis hæc sapientia, sed audi quid de ipsa nostri medici sentiant. Sapientia, inquit, carnis mors est. Item: Sapientia carnis inimica est Deo. Num Hippocratis, aut Galeni sententiam, aut certè de schola Epicuri, debui proponere vobis? Christi sum discipulus, Christi discipulis loquor. Ego si peregrinum dogma induxero, ipse peccauit. Epicurus, atque Hippocrates, corporis alter voluptatem, alter bonam habitudinem præfert; meus magister vtriusque rei contemptum prædicat. Anima in corpore vitam, quam summo studio iste vnde sustentet, ille vnde & delectet, inquit, atque inquirere docet, Saluator monet & perdere. Sed his Bernardi monitis non acquiescis, quia oportet salutem proximum inquirere, quam, si te non palpes, tuis concionibus, aut similibus ministeriis non promouebis. Crede mihi, frater, quia Ecclesia Dei tua non eget industria: tu autem indiges, fratres non scandalizare; quin, (væ per quem scandalum venit:) tu indiges, religiosum statum malis exemplis non perdere: tu indiges, istam gulam, ac molliciem cohibere.

Roma. 8.
n. 6. Ep. 7.

Mat. 8.
7.

Adhuc pergis te ipsum excusare, & aliquos viros perfectos, & vitam religiosam profitescentes, talia & postulasse, & comedisse profiteris? Ad hæc quid breuius dicam, nisi te esse vnum ex illis, de quibus dicit Propheta: Sicut Dauid putauerunt se habere vasa canticum? Nam & ego vasa canticum puto corporis morbos atque molestias, quibus Dominus aliquorum perfectorum hominum corpora ferit, & ex affectu patientiæ ac resignationis, in suas laudes eorum voces extollit. Hi ita percussi, & vera imbecillitate fatigati, bene possunt rebus etiam delicatis, quas Deus in vsum hominum creauit, moderatè vti, quas medicina præscribit, obedientia ingerit, & consensum ad eas admittendas timorata conscientia dictamen extorquet. Sed si tu similia vasa habes, & similem necessitatem pateris, medici approbent, prælati annuant, & ipsa tua conscientia non reluctetur. Si verò conscientia scrupulis te angit, medici adesse necessitatem negant, & prælati proclamant, te sub imaginaria inhumilitate religiosam disciplinam abicere, & carnis curam contra præceptum Pauli facere in desiderio; quid exemplo sanctorum hominum, quos Deus non tantum vni sed mille crucibus affigit, tuam gulam & immortificationem obtendis?

Amos. 6.
5.

Postremum verò quod dicit, te in his rebus delicatis mensuram non excedere, ridiculum est. Nec enim sola ciborum quantitate, sed multo magis qualitate peccatur: & ipse cibus pretiosus ac peritiosus, statui penitentia & humilitatis non aptus, gulam fouet etiam moderatè sumptus, & sacram abstinentiam offendit. Nec facile est in his gustum allicientibus debitam tenere mensuram. Nam & Hieronymus ait: Licet quidam putent maioris esse virtutis

Hieron.
epist. 7. ad
Lata. 4.

A] præsentem contemnerè voluptatem, tamen ego atbitror securioris continentia esse, nescire quod quæras. Quamobrem ista lauiora, quæ facitè appetitum immoderatum excitant, & alios offendunt, & mentis firmitatem enervant, penitus essent relinquenda.

B Alij autem sunt in hoc eodem voracitatis gradu detestabiliore prædictis, qui vt exemplo congregationis consulant, non iam in communi triclinio, sed in propriis cellis istis lautioribus cibis vescuntur. Ibi, in cella scilicet, in loco quieti, orationi, & lectioni, & suspiriis destinato, curiosas mentes sternunt, cibos lautissimos parant, vina odorifera & pretiosa ponunt, & aut secularibus, qui ob id vitam religiosam irridunt, aut aliis sibi similibus, scilicet viris imperfectis, & inimicis disciplina, conuiuia sumptuosa instrunt. Videbis religiosam domum factam diuersorium viatorum, in qua non iam vna pro omnibus mensa frugalis, & pauper apponitur, inimicorum mundi index, sed multiplex mensa opipara & delicata constructur. Et voluntate, ac præcepto illorum constructur, qui maiores sunt, quibus maior cura disciplina congruit, qui seniores sunt, & sollicitior diligentia dandæ edificationis incumbit, qui mortis, & diei rationis reddendæ, sunt propinquiore, nec timent innumeris imperfectionibus suis has laxitates aggregate, quæ sibi maiorem iudicis indignationem importent. Obsecro eos per misericordiam Dei, quos, iuxta consilium Pauli, quia sunt seniores, non increpo, sed corripo vt patres, ne se ipsos, & familiam religiosam, & adolescentium animas despiciant. Vno enim istorum conuiuio se ipsos vitio gula subdunt, disciplinam religiosam frangunt, & adolescentulos perniciem religionis docent, qui ad aliquem gradum autoritatis euecti, quæ in senioribus videntur, imitari gestiunt. Sint igitur, ob amorem Dei, communi mensa, & vt pauperes, & seruos Dei decet, vilioribus cibis contenti.

C Alios tandem in eodem gradu omnium pessimos iudico, eos scilicet, qui non iam in religioso triclinio, aut in propria cella opiparos cibos comedunt, sed conuiuia secularium querunt, & in mensis profanorum, etiam inter feminas sedent, & ibi ac si essent ex medio populi, edunt & bibunt. Quos nec licentia à prælati obtenta excusat, vt docet Anselmus, quam inuiti concedunt, & vt maiora incommoda fugiant. Nec necessitas protegit; quæ enim necessitas est inter seculares prætere, nisi appetitui inordinato satisfacere, & ventrem optimè paratis cibis implere? Vita autem religiosa vehementer accusat, quæ ob vilissimam escam ita apud seculares infamati non debuit. Non sunt dissimiles istis, qui nullibi consistere possunt, sed mutationes de loco in locum, & noua itinera sine vlla necessitate procurant, vt apud seculares diuertant, & in eorum domibus fabulis vacent, & contra monasticum ordinem se laurè & delicatè reficiant. Nec etiam illi, qui appetunt commorari in villis cœnobij, vt sine religiosa obseruantia & disciplina degant. De quibus ait Hugo:

E Locus aliquando placet, aliquando displicet. Placet quibusdam, non quia abundat fratribus, sed piscibus. Placet, quia famulis abundat, & fabulis. Placet, quia solus cuncta possidet, & sic fit, vt vocetur obedientia, cum non sit. Hanc obedientiam multi desiderant, vt extra obedientiam esse queant. Isti omnes hoc secundo gula gradu vinciti tenentur, quos vnus immoderatus appetitus laute

Ansel. li.
de simi-
lit. c. 89.

Hugo. 2.
de clau-
stro ani-
me. c. 13.

manducandi, per omnia ista virtutis incommoda transire compellit. Nec credendum est aliis maioribus vitis esse solutos, quos vilis escarum appetitus proterit, quos cibus suavis ad facili amorem, & secularium voluptatum desiderium conuertit.

1. reg. 5. 11. Greg. 30. m. r. 27.

In tertium gradum gulæ, qui cibos accuratius præparatos affectat, filij Heli insipienter impegant, qui, vt regum narrat historia, & Gregorius annotauit; noluerunt antiquo more coctas de sacrificio carnes accipere, vt eas suauius & accuratius præpararent. Quare puer sacerdotis veniens, dicebat: Da mihi carnes, vt coquam sacerdoti, non enim accipiam à te carnem coctam, sed crudam. Hos verò imitantur, qui cibos quidem communes aliorum accipiunt, sed sine vrgenti necessitate aliter sibi præparari concupiscunt. Si alij comedant frustulum carnis assum, ipsi petunt elixum, & quod reliqui elixum comedunt, ipsi aut assum, aut fruxum, sibi dari deposcunt. Quin & aquam & vinum, ne vnquam seculi obliuiscantur, æliuo tempore appositis niuibus, & gelu refrigerant, vt se spiritu frigidos, & diuino calore vacuos ostendant. In hoc etiam non est minimus gulæ defectus. Nam, vt Cassianus ait: Non solum eligendus est cibus, qui concupiscentiæ flagrantis æstus temperet, minisque succendat, verum etiam, qui ad parandum sit facilis, & quem ad comedendum oportuniorem vilioris pretij compendium præstet, qui que sit conuersationi fratrum vsuque communis. Non est tamen facilis, nec communis, qui in substantia cibo congregationis congruit, accuratius tamen præparatione dissentit. Et oportet vt amor religiosæ disciplinæ, nisi euidens necessitas aliud postulauerit, hanc etiam à moderato appetitu relaxationem succidat.

Cassian. li. 5. de Gestimari. c. 23.

Quartus gradus huius vitij est, cum in quantitate ciborum exceditur, & communes escæ vltra mensuram accipiuntur. Est autem mensura seu abstinentiæ regula, ipsa naturæ necessitas, quæ nobis ad conseruandam vitam, & ad vitæ munera obeunda alimentij ingestione succurrit. Ad gulam igitur pertinet quicquid extra istam necessitatem accipitur. Ob quod peccatum Sodomitica terra damnatur. De qua dicitur in Ezechiele: Hæc fuit iniquitas Sodomæ sororis tuæ, superbia, saturnitas panis, & abundantia. Et diabolus Dominum in deserto, non de dapibus delicatis, sed de pane tentauit, vt sciamus etiam in vilissimis esculentis gulam reperiri, & cibo communi & insuaui, non communem, sed immoderatum appetitum commisceri. Eoque illi se miseranter inuoluunt, qui vel ordinarij cibus vltra necessitatem se onerant, & eorum quæ apponuntur, ingluuie distendunt. Non considerantes, quod non solum crapula vini, vt Cassianus ait, inebriare consuevit, sed cunctarum escarum nimietas vacillantem eam ac nutabundam reddit, omnique integritatis ac puritatis contemplatione despoliat.] Ista autem satietas diebus solennioribus magis timenda est, in quibus non nihil extra ordinarium appositum, & communi refectiõni adiectum, insidiatur nobis, vt meritum abstinentiæ surripiat. Sic igitur maior esculentorum numerus temperetur, vt circumspectus animus, & amator puritatis, non maiorem ex pluribus quàm ex paucioribus, cibi quantitatem assumat. In isto gradu sunt illi, qui solent longa ieiunia protrahere, & post illa se intemperanter ingurgitant. Cum tamen, vt Hieronymus, & alij patres communiter aiunt, vera abstinentia sit,

Ezechi. 16. num. 49. Matt. 4. 23.

Cassian.

Hieron. supra.

A semper vno tenore comedere, & nunquam aut ciborum nimietate prægrauati, aut penuria deficere. Ne sis vt secularis homo, qui in Quadagesima ventris ingluuiem decoquit, & in cochlearum morem succo victians suo, futuris dapibus, ac saginæ aqualiculum parat.] Ita cibus minuendus est, ne oneret, & vitæ spiritualis functiones impediatur; ita frugaliter allumendus, vt corpus roboretur, & in necessario ac debito labore sustentetur.

Postremus gradus ad modum edendi refertur. Cum scilicet, quæ nobis ministrantur, præcipitanter & magno æstu voramus, ac modestam libertatem præterimus. Cuius peccati reus fuit Esau, dum auaritate vilissimæ lenticulæ prouigenita vendidit, & magnam hæreditatem perdidit, ne se tantisper contineret. Illudque verat Ecclesiasticus dicens: Supra mensam magnam (id est opiparam & splendidam) sedisti? Non aperias super illam faucem tuam prior.] Si enim non sis maior, & alius prælatus, expectare oportet, donec alij incipiant, & tu alios iam comedentes sequaris, & in hoc, te non gulæ mancipium, sed appetitus tui dominum esse demonstras. Ita comedas, vt tamen auaritiæ comprimam, serenitatem non perdas, famem cohibeas. Ita comedas, vt ipsa celeritate & præcipitatione vescendi animus non distrahatur, nec sacra lectio, aut cuiusvis piæ considerationis emolumento frustretur. Ita comedas, vt astantes nihil in te immoderatum noceant, nihil abiectum videant, nihil sordidum animaduertant. Ita comedas, vt pedagogum tuum, scilicet custodem Angelum assistentem, & Deum præsentem aduertas. Ita denique comedas, vt omnibus his defectibus effugatis, nec moderationem ableges, nec nimietatem cibi, aut voluptatem secteris, nec delicias quæras, nec horam communis refectiõnis præuenias. Viro enim spirituali vitium gulæ tanquam crassius & abiectius primo loco vincendum est, vt hoc prostrato victoriam de alijs obtineat. Nam constans fuit, quam refert Cassianus, antiquorum patrum, firmaque sententia, neminem posse robustioribus æmulis colluctari, qui infirmioribus parulque illidatur; nec luxuriam, aut auaritiam, aut quodque aliorum vitiorum prosterne, qui immoderato edendi appetitu superetur. Ab hoc igitur primo hoste bellum incipiendum est, vt mens minoribus victorijs animata, ad maiora difficilioraque confurgat.

Gen. 25. 23.

Eccel. 31. 12.

Cassian. li. 5. c. 11.

De Remedijs quibus vitium Gula vincatur.

CAPVT I V.

AM huius morbi remedia quæramus, quæ tam in eo quàm in similibus animi morbis ad duo capita (vt supra insinuauimus) reuocanda sunt. Vnum eorum ea media continet, quæ intellectum erudiunt, vitij seditatem aperiuunt, & ratione illustrata voluntatem ad vitij contemptum & odium alligant. Alterum verò ea media complectitur, quæ opus dirigunt, & modum studiosè & secundum virtutem agendi præscribunt. Primò ergo illa, & deinde ista sub eiusdem capitis titulo subiciemus, vt simul ordini & breuitati consulamus.

Confidera